

ŁOWIEC

Prenumerata kwartalna:

1 zł. 25 ct., 2 m. 50 f.,
1 rs. 25 kop., 3 fr.

ORGAN GAL. TOWARZYSTWA ŁOWIECKIEGO.

Wychodzi 1. i 16.
każdego miesiąca.

SIÓDMY ZJAZD ŁOWIECKI.

Znowu po raz drugi przychodzi nam z przyjemnością stwierdzić, że zjazdy nasze coraz większe obudzają zainteresowanie wśród świata łowieckiego. Jeżeli w roku zeszłym na tem samym miejscu pisaliśmy, że zjazd VI. cieszył się największą dotychczasową liczbą uczestników, to dzisiaj możemy z pociechą skonstatować, że zjazd tegoroczny liczbą biorących w nim udział członków Towarzystwa przewyższył zjazd zeszłoroczny.

Prowadzone żywo i zrecznie przez czcigodnego Prezesa obrady, obudzały też żywe zainteresowanie

i wywoływały żywą dyskusję. Sprawa uzyskania pewnej części funduszu z opłat za karty łowieckie na rzecz łowiectwa w kraju, zyskała ze względu na poruszoną przez referenta tej sprawy, członka Wydziału Towarzystwa, posła Stanisława hr. Mycielskiego, myśl wydzierżawienia od kraju tych opłat, wielki aplauz — i wywołała dyskusję, w której wzięła udział bardzo wielka ilość członków Towarzystwa, a która dowiodła, że ze strony zgromadzenia ta droga uzyskania pomocy dla celów rozwoju racjonalnego łowiectwa w kraju, uznana została za właściwą.

W uchwale Walnego Zgromadzenia znajdzie Wydział zachęcenie do podjęcia studyów w kierunku przez hr. Mycielskiego wskazanym i poparcie przy ewentualnych staraniach wprowadzenia tej myśli w życie.

Wysoce zajmujący odczyt Dr. Mazurka, nagrodzony żywymi oklaskami, na życzenie zebrania, w myśl wniosku p. Ordynata Czarkowskiego-Golejewskiego, zostanie w całości w „Łowcu“ wydrukowany.

W przemowie swojej wstępnej zawiadomił Prezes, hr. Stadnicki, zebranych, że JE. p. Namieśnik, który bezpośrednio przed rozpoczęciem posiedzenia przyjął od deputacyi, złożonej z Prezydium Towarzystwa, memoriał o znanej już naszym czytelnikom treści, przyrzekł deputacyi jak najżyczliwsze poparcie naszych starań w kierunku podniesienia łowiectwa krajowego.

Składamy na tem miejscu podziękowanie Jego Excelencyi za opiekę nad tą gałęzią gospodarstwa krajowego, a zarazem za zaszczylenie naszego zebrania na strzelnicy swoją obecnością i ofiarowanie pięknej nagrody dla popisowego strzelania.

Składamy także podziękowanie JE. P. Komendującemu za pozwolenie użycia strzelnicy, p. Jenerałowi Langowi i innym Członkom Sądu za pracę, wobec niepogody, prawdziwie nie łatwą. Komendzie strzelnicy wojskowej dziękujemy za wszelkie ułatwienia i pomoc w urzędzeniu strzelania. Gorące podziękowanie należy się również JE. p. Korytowskiemu za użyczenie sali na obrady i za obecność na strzelnicy. Do roku zeszłego przewodniczył Excelencya Komitetowi urządzającemu strzelanie popisowe i jego zasługą jest organizacja tego turnieju, coraz większe, jak to okazał tegoroczny udział, wzbudzającego zainteresowanie.

Kończymy podziękowaniem Komitetowi urządzającemu strzelanie z jego Prezesem, hr. Bielskim (młodszym) na czele i JE. hr. Romanowi Potockiemu, hr. Leopoldowi Starzeńskiemu, ks. Andrzejowi Lubomirskiemu, hr. Stanisławowi Stadnickiemu, hr. J. Bielskiemu, hr. Stanisławowi Mycielskiemu, p. Henrykowi Czajkowskiemu, p. Dzikowskiemu, oficerskiemu Towarzystwu strzeleckiemu i Towarzystwom myśliwskim, lisowickiemu, św. Huberta, miejskiemu lwowskiemu, bełzkiemu i borszczowskiemu za piękne nagrody.

Pogadanki ornitologiczne.

Napisał

Bronisław hr. Starzeński.

Dokończenie.

(Przedruk wzbroniony).

Na Kaukazie, a więc w Europie, występuje jeden gatunek azyatyckiego rodzaju *Tetraogallus*, należącego do rodziny *Perdicipidae*, kuropatw. Rodzaj ten (podnoszony przez niektórych ornitologów do znaczenia podrodziny), ze względu na cechy anatomiczne, stanowi przejście od rodziny kuropatw (*Perdicipidae*), do rodziny kniejotków (czyli głuszców, *Tetraonidae*). Ze względu na cechy obyczajowe, należy bez kwestyi do kuropatw. Ponieważ z polskich ornitologów nikt dotąd o tych ptakach nie pisał, więc mnie przypada zaszczyt nadania im polskiej nazwy. Myślę, że z powodu pośredniczącego stanowiska tego rodzaju między głuszcami i kuropatwami najlepiej stosowałaby się nazwa analogiczna do łacińskiej, a mianowicie „Głuszcopatwa“. Może ktoś lepszą wymyśli, ale tymczasem poprzestańmy na tej. — Głuszcopatwa kaukaska (*Tetraogallus caucasicus*, das *Königshuhn*, „intaure“ po gruzińsku), najmniejszy gatunek z rodzaju swego, ma grzbiet ciemno-szary, wierzch głowy i szyi brudno-popielaty, na karku koltnerzyk z bardzo delikatnych piór, czarno i izabelowato prążkowanych, pokrywy skrzydłowe rdzawe, każde ich piórko okolone jasnożółtym brzeżkiem, boki szyi i okolice uszu szare, okrągłemi, żółtymi plamkami upstrzone, krtań i pręgi na bokach szyi białe, piórko na piersiach ostro zakończone, naprzemian białe i czarne, na bokach piersi i na brzuchu piórka te są bardzo długie, oprócz tego okolone jasno-rdzawymi i ciemno-kasztanowatymi brzeżkami, lotki pierwszorzędne białe z ciemno-szarymi końcami, lotki przedramieniowe i ramieniowe jak grzbiet, skrajne sterówki ciemno-szare, ku środkowi ogona z kasztanowatymi końcami, wewnętrzne szare, cały ogon delikatnie czarniawo-prążkowany. Tęcza oka kasztanowata, dziób żółty, nogi rogowe. Wzrostem dorównywa prawie cietrzewiowi. Płci w upierzeniu nie różnią się wcale, tylko kurka mniejsza jest od kohuta. Jaja (według Dressera) 65 milim. długie, 42 mm. szerokie, rdzawo-gliniaste, z oliwkowo-zielonym odcieniem, upstrzone szaro-czerwonawymi plamkami. Pierwszy odkrył i opisał głuszcopatwę kaukaską niemiecki przyrodnik Radde, a opis jego dotychczas jest najlepszym ze wszystkich. Najlepiej więc zapoznam łaskawych czytelników z jej sposobem życia, jeżeli zacytuję wyjątek z odczytu Raddego o tym mało znanym ptaku:

„Stara Kolchida, gdziekolwiek tylko badalibyśmy ją ze względu na jej faunę, nie wiele ma osobliwości do wykazania. Świat roślinny bardzo jest tam obficie rozwinięty, ale mało charakterystycznych zwierząt można tam znaleźć. Całkiem inaczej dzieje się na tych szczytach, które z bardzo daleka ku morzu się błyszczą. Tam, na granicy wiecznego śniegu, na bezwzględnej wysokości 2000 do 3500 metr. n. p. m. poznałem olbrzymią głuszcopatwę. Żyje ona tutaj w stosunkowo znacznej liczbie, a według twierdzenia wszystkich górali, w osobliwej przyjaźni z koziorożcem*). Mówią oni, że ta głuszcopatwa gwizdnięciem ostrzega kaukaskiego koziorożca przed zbli-

*) *Capra caucasica*, czyli *Ibex caucasicus*, najbliższy prawdopodobnie krewny alpejskiego.

zającym się myśliwym, a przyjaźń między nimi dlatego jest tak ścisła, że głuszcopatwa żywi się odchodami koziorożca. Mają więc one być niejako związane ze sobą tak, że ptak zwierza ostrzega, a ten go żywi. Rzecz się ma jednak raczej tak, że oboje żywią się jednym i tem samem pożywieniem. Jeżeli się mianowicie zbada, co koziorożce i głuszcopatwy jedzą, przekonać się można, że koziorożce głównie szukają różnych gatunków *potentilli*, rozścielających się kobiercem na ziemi. Te białe i żółte kwitnące rośliny, z owocami zbliżonymi budową do poziomki, służą jako najulubieńszy pokarm niemniej wspomnianym głuszcopatwom, jak i koziorożcom, i wspólne zamieszkanie obu tych gatunków zwierząt w całkiem prosty sposób tłumaczy się wspólnymi gustami, a można także przypuścić, że może owady, żyjące w odchodach koziorożca zwabiają skrzydlatych przyjaciół tego zwierzęcia. Nie zaprzeczając całkowicie poetycznym wyobrażeniom górali, nie potrzebujemy się wcale uciekać do silnego uczucia wzajemnego wysokiego poważania między obydwójgiem. W sąsiadujących z niziną pasmach górskich, które zaczynają się w pontyjskich (czarnomorskich) górach, łącząc się w dalszym ciągu w kierunku Armenii z innymi wyżynami, bezwarunkowo głuszcopatwa nie żyje, tak samo, jak jej towarzyszący koziorożec, w małym Kaukazie nie występuje“.

„Nasza głuszcopatwa żyje, podobnie jak jej pokrewne, ściśle w parach złączona, na przestrzeni, z której wielkości nie łatwo można sobie zdać sprawę. Gdy się jedną parę ruszy, to i inne pary zrywają się na osobliwy ostry gwizd i wabienie, brzmiące jak „tirok! tirok! tirok! bo głuszcopatwa ostrzega w locie inne na prawo i lewo. Lot sam jest bardzo szybki i w prostej linii naprzód dążący. Mnie wydał się najbardziej podobnym do lotu kamionka^{*)}, tylko nie wydaje tak ostrego świstu. Nie potrafię powiedzieć, czy głuszcopatwa tokuje, bo w tym czasie, kiedy to może się dziać, dostęp do gór jest bardzo utrudniony, jeżeli nie całkiem, przynajmniej dla nas, z powodu śniegu i mrozu niemożliwy, tyle tylko nie podlega żadnej wątpliwości, że głuszcopatwa nigdy na drzewie nie siedzie; jest ona bowiem we wszystkich właściwościach kuropatwą, lub kamionką, tylko o olbrzymiej postaci, żyje także w tak wysokiej strefie, gdzie w ogóle drzew nie ma wcale. W każdym razie gnieździ się ten ptak w bardzo wczesnej porze roku. Ja wprawdzie sam jaj nie znalazłem, ale 17. kwietnia, kiedyś z Tyflisu do Petersburga jechałem, nabyłem na pewnej stacji górskiej dwa jaja, a także i ptaka. Ponieważ były one całkiem świeże, muszę przypuścić, że otrzymałem je w początku czasu niesienia się i mogę przyjąć połowę kwietnia, jako początek pory lęgowej. Zdaje się, że ptak ten dużo jaj znosi; bo raz, w końcu czerwca lub z początkiem lipca, na wysokości 3000 m. n. p. m. miałem szczęście przypadkowo spłoszyć kurkę z młodem, jeszcze nie lotnemi. Podobnie, jak wszystkie kury, a szczególnie te, które, jak obecnie opisywane, wśród gruzów skalistych żyją, umieją młode tak dobrze chować się i znikać, że byłem zdziwiony, gdy nagle z pod samych nóg żwawa gromadka się zjawiła i szybko zaczęła uciekać. Często napróżno trzeba dłuższy czas się trudzić, nim się jedno złapie. Chwyta się jedno, nie udaje się to, chwyta się drugi raz, znów się nie udaje i trzeba być nakoniec bardzo zadowolonym, jeżeli się przynajmniej jedno dostanie. Ale widywałem przecież

podczas moich polowań przynajmniej 13 do 15, mogę więc przypuścić, że stadka jej są zapewne tak liczne, jak pokrewnych ptaków kurowatyeh“.

„Wszyscy krajowcy zgodnie stwierdzają nadzwyczajną trudność polowania na głuszcopatwy. Niezwykle płochą i ostrożną, pozwala „intaure“ podejść się tylko na strzał kulą, a nawet myśliwy, dobrze kulami strzelający, może całymi dniami się trudzić, nim dojdzie do strzału. Nazwa „intaure“ pochodzi od Gruzyczyków, którzy tego ptaka tylko rzadko jako dziczyznę otrzymują, a ponieważ sposób jego życia jest im nieznan, porównywują go z indykiem, nazywając go indykiem górskim. Rzadko mija rok, żebym jednej lub dwóch głuszcopatw nie dostał, a ponieważ wiem, jak drogocennym jest ten ptak, staram się więc jak najusilniej, żeby je przy życiu utrzymać. Bardzo prędko przyzwyczajają się do prosa, ale najulubieńszym pokarmem ich na wiosnę zawsze pozostają młode kiełki roślinne, rzeżuchy i podobne rośliny. Naturalną rzeczą wydaje się, że świeżo złapane głuszcopatwy daleko mniej są żywe, niż w swej górskiej ojczyźnie. Widziałem je najczęściej siedzące z wciągniętą szyją i z przymrożonemi oczyma, widocznie w niedobrym humorze, czemu się wcale nie należy dziwić; lecz wszystkie kurowate są wytrzymałe i niewybredne, a choć gatunki, zamieszkujące wysokie góry, nie posiadają w tak wysokim stopniu tej właściwości, jak żyjące na nizinach, jednak nie są jej całkiem pozbawione, więc i głuszcopatwa nasza pozwala hodowcom mieć najlepszą nadzieję powodzenia“.

Inne ptaki, należące do rodziny kuropatw, mające jakoby występować w Europie, są to albo przypadkowo burzą zagnane osobniki ze sąsiednich części świata, albo odmiany, nie zasługujące na odrębność gatunkową, nie przedstawiają więc żadnego interesu dla myśliwstwa.

Nasza petycja do Wydziału krajowego.

Wysoki Wydziale krajowy!

Podaniem z dnia 30. sierpnia r. 1902 zwróciło się galicyjskie Towarzystwo łowieckie z prośbą do Wysokiego Wydziału krajowego, aby ze względu na potrzebę usiłowań w kierunku ochrony zwierzyny, raczył wziąć pod rozwagę sprawę przeznaczenia na te cele jakiegoś funduszu, tem bardziej, że fundusz krajowy z opłat za karty łowieckie ma pewien dochód, pochodzący z opodatkowania właśnie tych kół myśliwskich, które łowiectwo i zwierzynę racjonalnie ochraniają i z tego tytułu znaczne wydatki ponoszą.

Rezolucją z dnia 10. października 1902 l. 62.826 zawiadomił nas Wysoki Wydział krajowy, że nie może się przychylić do prośby w podaniu naszym zawartej i motywuje odmowę swoją tem, że Towarzystwo nie podaje bliższego planu akcji i nie wykazuje, o ile organizacja Towarzystwa pozwalałaby mu się zająć zrealizowaniem zamierzonych celów. Następnie zwraca uwagę Wysoki Wydział krajowy Towarzystwu, że funduszem z opłat za karty łowieckie pochodzącym, dysponuje Wysoki Sejm, jako częścią funduszu krajowego i że wskutek tego decyzja w tej sprawie zawisła od Wysokiego Sejmu,

^{*)} Drop kamionek. *Otis tetrax, der Zwergrappe*, bardzo nieostojnie nazywany u nas pardwą.

że jednak Wysoki Wydział krajowy ze względu na rozmnożenie się zwierzyny łownej i na prądy, które się w ostatnich czasach silniej objawiły i znalazły swój wyraz w znanym wniosku sejmowym p. Żardeckiego, a które przeciwko łowiectwu z całą energią powstają, nie uważałyby za odpowiednie przedłożyć Wysokiemu Sejmowi wniosku, mającego na celu obrócenie pewnej części funduszu krajowego na ochronę zwierzyny, tem bardziej, że fundusz krajowy, od którego wiele pierwszorzędnych spraw gospodarczych wymaga wydatniejszej niż dotąd pomocy finansowej, nie pozwala — zdaniem Wysokiego Wydziału krajowego — na subwencyonowanie akcji przez Towarzystwo łowieckie zamierzonej.

Przedewszystkiem pozwala sobie Wydział Towarzystwa łowieckiego zwrócić uwagę Wysokiego Wydziału krajowego, że dążenia do zmiany postanowień ustawy łowieckiej, wyrażone we wniosku p. Żardeckiego, który to wniosek, — jak łatwo stwierdzić w pierwszym rzędzie Wysokiemu Wydziałowi krajowemu, jako jednemu z najpierwszych czynników ustawodawczych, — pod żadnym względem, a najmniej pod względem słuszności prawnej i zasad ekonomii społecznej, nie wytrzymuje krytyki, nie mogą być żadną miarą decydującym tak dla Wysokiego Wydziału krajowego, jak i dla społeczeństwa łowieckiego momentem, któryby rozstrzygał, czy łowiectwo uznane w całym świecie cywilizowanym, jako jedna z gałęzi gospodarstwa społecznego, zasługuje lub nie na poparcie ze strony Reprezentacji kraju. Towarzystwo pozwala sobie zwrócić uwagę Wysokiego Wydziału krajowego, że zwierzyna drobna, która stanowi podstawę tegoczesnego myśliwstwa, nie czyni żadnej szkody w ziemiopłodach, — a nawet, że ptactwo łowne, przez tępienie owadów szkodliwych ziemiopłodom, staje się rolnikowi pożytecznym. Szkodliwymi dla ziemiopłodów są sarna, jeleni i dzik. Dzik, jak wiadomo, nie jest uznany za zwierzynę łowną i może być przez każdego tępiący — Wydziałowi Towarzystwa wydaje się, że ludność nie może narzekać na to, żeby jej skąpiono w wydawaniu certyfikatów na broń w celu obrony ziemiopłodów przed dzikami — za szkody zdziałane przez sarny i jelenie według ustawy jest odpowiedzialny uprawniony do polowania i tem chętniej te szkody zapłaci, im mniej właściciel gruntu będzie używał samoobrony w postaci siłek drucianych, paści i nocnego polowania, nie uwzględniającego ani czasu ochronnego, ani rodzaju zwierzyny. Pozwalamy sobie zwrócić uwagę Wysokiego Wydziału krajowego, że w tych krajach, w których łowiectwo jest na wysokim stopniu rozwoju, są bardzo wysokie odszkodowania — w ten sposób nie ma mowy o szkodach rolnika, który, jak to jest faktem skonstatowanym, te parcele, które narażone są na szkody ze strony zwierzyny, uważa za najrentowniejsze. Właściciel polowania ma jednak w tych krajach bardzo wydatną ochronę swojej własności w wykonywanych ściśle przepisach ustaw łowieckich czego, jak Wysokiemu Wydziałowi krajowemu wiadomo, niestety, u nas nie ma.

Pozwalamy sobie następnie zwrócić uwagę Wysokiego Wydziału krajowego, że we Francji, gdzie rząd obecnie jest tak liberalny, jakim więcej chyba być nie może, zwrócono uwagę na to, właśnie ze strony tego rządu, iż z powodu wyniszczenia zwierzyny miejscowej i to na podstawie pozostawionej pod tym względem rozległej wolności polowania, importuje Francya za około 20,000.000 franków zwierzyny, którą mogłaby u siebie wyprodukować.

Z tego powodu uważał minister rolnictwa za potrzebne wydać okólnik nawołujący do ochrony zwierzyny, wskazując na szkodę ekonomiczną, jakiej kraj z powodu źle zrozumianej rzekomej wolności działania, od lat całych doznaje — i co dziwne — proponuje, aby członkowie gminy porozumieli się ze sobą i wydzierżawiali prawo polowania na gruntach całej gminy, a będzie to miało ten skutek, że będą sami mniej potrzebowali płacić podatku na potrzeby gminy. Jest to wyraźny powrót do stosunków, panujących w tych krajach, które tak kosztownego experimentu, jak zupełne, barbarzyńskie wyniszczenie zwierzyny nie czyniły i dla każdego myślącego społeczeństwa wskazówka, aby z tej nauki korzystać. Nie sądzi zatem Wydział Towarzystwa łowieckiego, aby Wysoki Wydział krajowy projekt p. Żardeckiego, który każdego mieszkańca kraju w sposób prawny w strzelbę myśliwską chce uzbroić, uważał za wyraz słuszných żądań ludności i z tego tytułu odmawiać miał żądaniom Towarzystwa swojego pośrednictwa wobec reprezentacji krajowej.

Co się tyczy drugiego powodu, który mógłby być powodem stanowczego odmówienia nam tego pośrednictwa, a mianowicie stanu funduszu krajowego ze względu na jego wydatki na ważniejsze cele gospodarstwa krajowego, to pozwala sobie Wydział Towarzystwa zwrócić uwagę Wysokiego Wydziału krajowego na to, że przystąpił do jak najenergiczniejszego współdziałania w sprawie powiększenia funduszu, płynącego z opłat za karty łowieckie i że do tego współdziałania wciągnął wszystkich swoich członków w liczbie około 1200 we wszystkich powiatach kraju zamieszkałych, czyniąc im nadzieję, iż przez przyczynienie się do wzmożenia tego funduszu, umożliwią Wysokiemu Wydziałowi krajowemu zajęcie przychylnego stanowiska w sprawie przyznania na cele ochrony gospodarstwa łowieckiego zasiłku z funduszu krajowego.

Z wykazów łaskawie nam przesłanych okazuje się, że dochód z opłat za karty łowieckie stanowczo się zmniejsza, pomimo tego, że liczba myśliwych zwiększa się. Rok 1898 dał z tego tytułu 39.000 kor. dochodu, podczas gdy rok 1901 dał tylko 24.000 K. dochodu, pomimo tego, że jest rokiem czwartym od czasu zaprowadzenia tych opłat — i że podobnie jak w pierwszym, w tym roku zaopatrywali się w karty łowieckie ci myśliwi, którzy zakupuują trzyletnie karty.

Wobec tego zatem, że ze współdziałania Towarzystwa wypłynie niewątpliwie korzyść dla funduszu krajowego, sądzimy, że odpadnie także drugi powód, to jest względ na stan funduszu krajowego, który powstrzymywał Wysoki Wydział krajowy od poparcia naszej próby w obec Wysokiego Sejmu.

Cele, na jakie Wydział Towarzystwa obróciłby przeznaczony mu zasiłek, będą następujące:

1) nagrody za wykrywanie nadużyć przy kradzieży zwierzyny i sprzedawaniu kradzionej lub w czasie ochronnym ubitej zwierzyny.

2) popularne wydawnictwa przedstawiające ludności wiejskiej we właściwym świetle sprawę ochrony zwierzyny pożytecznej, i mające na celu nakłaniać młodzież wiejską do ochrania nietylko zwierzyny łownej, ale w ogóle zwierząt pożytecznych n. p. ptaków śpiewających i t. p.

3) udzielanie drobnych premii działwie wiejskiej, za ochronę zwierząt pożytecznych, gniazd itp.

4) opracowanie i wydanie polskiego słownictwa łowieckiego.

Wysoki Sejm uchwalając ustawę łowiecką w takim brzmieniu, w jakim ona dzisiaj obowiązuje, wychodził z tego założenia, że uznawał prawo polowania jako własność. Z natury rzeczy wynika, że Wysokiemu Sejmowi, jako czynnikowi prawodawczemu, zależy na tem, aby uchwalone przez niego ustawy były jak najskrupulatniej wykonywane. Że ustawa łowiecka nie jest w poszanowaniu, jest to rzeczą notoryczną — i akcja w tym kierunku, aby umożliwić jak najwięcej wykrywanie nadużyć — szczególnie przy sprzedawaniu kradzionej zwierzyny, gdzie już nie chodzi o zaspokojenie żylki myśliwskiej, którą tłumaczyć chcą niektórzy kłusownictwo, lecz wprost o nieprawy zysk materyalny — będzie akcją nietylko w duchu intencji Wysokiego Sejmu, jako ciała zbiorowego, które uchwaliło ustawę i pragnie ją mieć wykonywaną, ale także każdego pojedynczego członka W. Sejmu, który na sprawę poparcia usiłowań hodowców zwierzyny łownej w kierunku jej pomnożenia może się mniej lub więcej przychylnie zapatrywać, nie może jednak patrzeć pobłaźliwie na prostą kradzież — tem więcej, że jej dotychczasowa, tak częsta bezkarność, utrudnia w wysokim stopniu rozwinięcie się zmysłu moralnego u naszej ludności wiejskiej właśnie w kierunku poszanowania cudzej własności.

Kłusownictwo jest plagą, zdolną udaremnić wszystkie nasze starania i zabiegi. Lud nasz zawsze jeszcze ma przekonanie, że wszystko, co chowa się w lesie i polu, jest własnością wspólną, a raczej niczyją. Przekonanie to zdołano w sąsiednich krajach koronnych dawno już wytepić, a to przez wpajanie już w szkołach ludowych w umysły dzieci odpowiednich zasad, mianowicie o potrzebie szanowania cudzej własności, choćby ta nie była chronioną zamkami — przez stosowanie surowych, przewidzianych kodeksem kar za kradzież zwierzyny i t. p. Dlatego w krajach tych powszechną już jest u ludu świadomość, że kłusownictwo jest taką samą kradzieżą, jak każda inna, tylko surowiej w kodeksie karnym kwalifikowaną. U nas niestety, do świadomości tej jeszcze daleko; bo nawet w wielu inteligentnych warstwach społecznych panuje dziwna jakaś wyrozumiałość dla kłusowników, która, jeżeli dała się poniekąd wytłumaczyć wówczas, gdy posiadanie prawa polowania nie było połączone ze znaczniejszymi nakładami, to dzisiaj zupełnie już jest niepojęta.

Pragnęlibyśmy w interesie łowiectwa, ażeby wyrozumiałość taka, jeżeli istnieje gdziekolwiek u władz powołanych do wykonywania ustawy łowieckiej, ustąpiła jak najrychlej miejsca surowemu stosowaniu przepisów policyi łowieckiej, mamy zaś najgłębsze przekonanie, że najskuteczniej zapobiegnie się kłusownictwu w ten sposób, jeżeli mu się usunie możliwość ciągnięcia z kradzieży zwierzyny materyalnych zysków.

Nawet w miastach stołecznych, a cóż dopiero na prowincyi, widzieć można na każdym kroku w sklepach korzennych, na targach, nawet na straganach w rynku całe stopy zwierzyny łownej, częstokroć w parę tygodni po nastaniu, lub przed upływem czasu ochrony; tak samo jak w każdej prawie lepszej restauracyi podają dziczyznę bez względu na porę ochronną. Mimo, że każdy świadomy rzeczy przekonany jest, iż zwierzyna ta pochodzi z kradzieży, toleruje się te nadużycia z zupełną obojętnością, a tem samem wspiera się kłusownictwo,

tego wroga, z którym łowiectwo nasze nieustanną, ciężką i niestety prawie bezskuteczną walkę prowadzić musi.

Użycie przez władze administracyjne i organa bezpieczeństwa wszelkich dozwolonych środków dla wytepienia tych nadużyć, jest dla łowiectwa krajowego kwestyą pierwszorzędną wagi. Środkami tymi są: ścisły nadzór nad targami i uprawnionymi handlami, śledzenie za nieuprawnionymi handlarzami i zarządzanie u nich częstych rewizyj, w większych miastach a specjalnie we Lwowie i Krakowie, kontrola na rogatkach i t. p.

Takie wprowadzenie ścisłej w tej mierze kontroli nad uprawnionymi handlarzami i zapobieżenie, a przynajmniej ograniczenie nieuprawnionej sprzedaży, byłoby jak wyżej powiedzieliśmy najskuteczniejszym środkiem przeciw kłusownictwu; dzielniejszym niewątpliwie, niż surowe kary i staranny nawet nadzór straży łowieckiej i organów bezpieczeństwa.

Wydział Towarzystwa udaje się równocześnie do JE. p. Namiestnika, aby zechciał w tej sprawie wydać stosowne zarządzenia, sądzi jednak, że władzom administracyjnym należy przyjść z pomocą a mianowicie w ten sposób, aby dostarczać im jak najdokładniejszych dat i wskazówek, gdzie i jakie nadużycia się w tym kierunku dzieją. Uczyniłoby to można tylko przez wyznaczenie premii za dostrzeżenie i doniesienie o takich nadużyciach.

Towarzystwo łowieckie rozporządzając, jak wyżej nadmieniono, pomocą i współdziałaniem około 1200 członków i delegatów swoich we wszystkich okolicach kraju rozsiedlonych mogłoby jak najskuteczniej w tym kierunku działać, gdyby mogło rozporządzać jakimś funduszem na ten cel przeznaczonym.

Popularne wydawnictwa, rozrzucone po szkołach, czytelnich wiejskich, a przedstawiające w dostępnym sposób, jaką krzywdę ogółowi wyrządza ten, kto niszczy gniazda pożytecznych ptaków lub wyłapuje młodą zwierzynę, mogłyby niewątpliwie przyczynić się do usunięcia tego zagnieżdżonego od lat dawnych nawyknięcia, które nietylko materyalną szkodę wyrządza społeczeństwu, ale deprawuje umysły młodzieży wiejskiej. Udzielanie premii i to w książeczkach popularnych rozmaitej treści, byłoby zachętą dla młodzieży wiejskiej do ochrania ptactwa i zwierząt pożytecznych i przyczyniłoby się do rozszerzenia oświaty między ludem.

Opracowanie i wydanie polskiego słownictwa łowieckiego jest sprawą, która ma znaczenie ogólniejszej jeszcze natury, a która skutecznie tylko przez zawodową instytucję, jaką jest Towarzystwo łowieckie przeprowadzoną być może. Pomimo tego, że myślistwo od najdawniejszych wieków stanowiło rycerską rozrywkę naszego narodu, nie posiadamy wyrobionego słownictwa łowieckiego, choć materyału jest dosyć. Materyał ten należałoby zebrać, zestawić, częściowo uzupełnić i nadać mu sankcyę naukową. Pracę tę podjęło Towarzystwo, wyznaczyło komisję ze swego łona i przewodnictwo tej komisji powierzyło hr. Leopoldowi Starzeńskiemu — przechodzi ona jednak siły finansowe Towarzystwa, nie wystarczy tu bowiem bezinteresowna praca kilku jednostek, lecz muszą stać do dyspozycyi wydziału Towarzystwa wystarczające środki, któreby umożliwiły opłacenie pewnej części prac w tym celu podjętych i odpowiednie wydanie przygotowanego materyału.

Aby umożliwić Towarzystwu spełnienie tych zadań, które jak staraliśmy się wykazać, mają znaczenie ogólniejsze,

niejsze dla naszego społeczeństwa, zwracamy się z prośbą do Wysokiego Wydziału krajowego, iżby raczył wyjednać u Wysokiego Sejmu zasiłek na te cele z funduszu krajowego w kwocie rocznej 10.000 koron — i w budżecie na rok 1904 raczył odpowiednią pozycję wstawić.

Towarzystwo ma nadzieję, że Wysoki Wydział krajowy do prośby tej przychylić się raczy, tem więcej, że ze współdziałania Towarzystwa w kierunku pomnożenia dochodu z opłat za karty łowieckie, fundusz krajowy niewątpliwie większą jeszcze korzyść odniesie.

Walne zgromadzenie

galicyjskiego Towarzystwa łowieckiego
z dnia 1. lipca 1903.

Posiedzenie rozpoczęło o godzinie w pół do jedenastej w obecności 43 członków, których liczba w krótkim czasie po otwarciu posiedzenia zwiększyła się do blisko 70.

Prezes Towarzystwa, hr. Stanisław Stadnicki zagaja posiedzenie, wyrażając przedewszystkiem podziękowanie JE. P. Prezydentowi Korytowskiemu za udzielenie sali na zebranie. Stwierdza, że duch asocjacji w społeczeństwie naszym nie jest zbyt silny, jak uczają o tem przykłady wielu towarzystw, które z natury rzeczy powinny mieć znaczną liczbę członków, a mają ich zaledwie dwudziestą część tego, coby należało. Z historii ostatnich lat Towarzystwa czerpie jednak nadzieję, że apatya zmniejszy się i że w niedługim czasie Towarzystwo liczyć będzie ze cztery tysiące członków, tak, jak to być powinno. Wtedy dopiero wystąpienie Towarzystwa miałyby należytą siłę i powagę. Wtedy możnaby było liczyć na większe poparcie władz. Ustawa łowiecka obecna, jest w każdym razie lepszą, niż dawniejsza i byłoby wskazaniem, aby ją przez jakiś czas zostawić taką, jaka jest, gdyż w razie poruszenia sprawy jej zmiany nie jest pewnem, dla każdego, kto dzisiejsze usposobienie Sejmu zna, czy nie wypadłaby gorzej. Chodzi o to, aby przepisy tej ustawy były ściśle wykonywane, a już znaczna by z tego powodu wyniknęła dla łowiectwa krajowego korzyść. W tym celu, w myśl uchwał Walnego zgromadzenia, przygotował Wydział Towarzystwa memoriał, wskazujący, w jakim kierunku władze polityczne mogłyby przyjść z pomocą staraniom hodowców zwierzyny, i memoriał ten wręczyło Prezydium JE. P. Namiestnikowi, który przyrzekł sprawę rozpatrzyć i wydać odpowiednie zarządzenia. Oprócz tego mamy prawo żądać od kraju poparcia materialnego. W tym celu wniósł Wydział Towarzystwa już powtórnie odpowiednie pismo do Wydziału krajowego, prosząc go o wyjednanie u Sejmu pewnej kwoty na poparcie rozwoju łowiectwa. Liczymy na poparcie obu władz — reszty powinniśmy sami dokończyć. Obowiązkiem wszystkich członków Towarzystwa jest wykonywać ściśle przepisy ustawy łowieckiej i zachęcać a w danym razie zmuszać każdego do jej wykonywania, starać się o pomnożenie liczby członków Towarzystwa, w końcu starać się, aby każdy z noszących strzelbę zaopatrywał się w kartę łowiecką i w ten sposób przyczyniać się do zwiększenia dochodu funduszu krajo-

wego, który wtedy tem łatwiej będzie mógł udzielić Towarzystwu żadanego zasiłku. Wydział Towarzystwa zwrócił obecnie większą uwagę na organizację instytucji delegatów, których liczbę postanowił stosownie uzupełnić, tak, żeby instytucja ta była zdolną przeprowadzić organizację kół powiatowych, zeszlórocznym wnioskiem hr. Mycielskiego poruszoną. Obecnie, kiedy władze administracyjne coraz częściej od Towarzystwa żądają opinii w sprawach kultury łowieckiej, musi instytucja delegatów funkcyjować prawidłowo, gdyż tylko w ten sposób będzie mogło Towarzystwo zadaniu swojemu odpowiedzieć. Mowca zwraca się z gorącą prośbą do obecnych na zgromadzeniu delegatów, aby wezwanie to wzięli sobie do serca i aby wszelkimi siłami sprawy Towarzystwa popierali. O reszcie spraw przez Wydział załatwionych mówi sprawozdanie z czynności, umieszczone w ostatnim numerze „Łowca”. W końcu poświęca mowca gorące wspomnienie księciu Eustachemu Sanguszce i szeregowi zmarłych w roku zeszłym członków, mianowicie hr. Karolowi Dzieduszyckiemu, br. Sewerynowi Brunickiemu, hr. Józefowi Komorowskiemu, hr. Aleksandrowi Pinińskiemu, hr. Alfredowi Łubieńskiemu, Stanisławowi Grzegorzewskiemu, Adamowi Paliszewskiemu, Dr. Eugeniuszowi Wojnarskiemu, Brunonowi Żdzarskiemu, w końcu Andrzejowi Popowiczowi, który był wiernym członkiem Towarzystwa od jego początku i z odległej ziemi mińskiej nadsyłał zawsze do „Łowca” interesujące notatki łowieckie. Mowca konstatuje, że zgromadzenie oddało zmarłym cześć przez powstanie i poleca zapisać to w protokole zgromadzenia.

Przystąpiono do punktu 2. porządku dziennego — mianowicie sprawozdanie Wydziału z czynności Towarzystwa za czas od 16. czerwca 1902 do 16. czerwca 1903. Referent p. Miziewicz. Na wniosek p. Matkowskiego uwolniono od czytania. Sprawozdanie poddaje Przewodniczący pod dyskusję i gdy nikt głosu nie zabiera, następuje głosowanie, w którym jednogłośnie zostaje ono przyjęte do wiadomości przez zgromadzenie.

Punkt 3-ci porządku dziennego: zamknięcie rachunków funduszów Towarzystwa za r. 1902. Referent p. Goralczyk, uwolniony na wniosek p. Czarkowskiego-Golejewskiego od czytania, przedkłada wniosek udzielenia Wydziałowi Towarzystwa absolutoryum z zarządu funduszem za r. 1902. Jednomyślnie przyjęto.

Punkt 4-ty porządku dziennego: preliminarz na r. 1903 przyjęty również na wniosek tego samego referenta bez zmiany.

Punkt 5-ty porządku dziennego: odczyt Dr. Mazurka w sprawie ciągu ptaków i spostrzeżeń ornitologicznych. Odczyt ten przyjęty rzesistymi oklaskami, na wniosek p. Czarkowskiego-Golejewskiego będzie wydrukowany w całości w „Łowcu”. Prelegent zakończył prośbą do Wydziału Towarzystwa, aby ze swojej strony przyczynił się także do badań ornitologicznych, o ile to będzie w mocy Wydziału.

6-ty punkt porządku dziennego, t. j. sprawę funduszu z opłat za karty łowieckie referuje imieniem Wydziału Towarzystwa p. hr. Stanisław Mycielski. Przedstawivszy obraz dotychczasowych starań, poczynionych w tym kierunku przez Wydział Towarzystwa, porusza w swoim przemówieniu myśl wydzierżawienia tych opłat od kraju przez Towarzystwo, celem zapewnienia mu odpowiedniego dochodu — i przedkłada wnioski: Walne zgromadzenie uchwała: 1. Staranie o podniesienie dochodu funduszu krajowego z kart łowieckich uważa

Walne Zgromadzenie za rzecz pożyteczną dla celów łowiectwa krajowego, 2. Walne Zgromadzenie wzywa wszystkich członków Towarzystwa, aby o podniesienie tego funduszu się starali. P. Matkowski stwierdza, że myśl wydzierżawienia od kraju dochodu z opłat za karty łowieckie, poruszona w przemowie hr. Mycielskiego wydaje mu się szczęśliwą — i stawia wniosek, aby zgromadzenie poleciło Wydziałowi zastanowić się bliżej nad tym projektem. P. hr. Szembek jest za wywarcie moralnej presji w kierunku zakupywania przez myśliwych kart łowieckich — jako przykład, że mało myśliwych w karty łowieckie się zaopatruje, podaje fakt, że odnawiając swoją kartę łowiecką w połowie maja, otrzymał kartę z numerem pierwszym! P. Czarkowski-Golejewski twierdzi, że jest to rzecz delikatnej natury upominać się u kolegów myśliwych o karty łowieckie, że powinna to robić żandarmerya i że odpowiednie polecenie, powinno wyjść od władz administracyjnych. Przewodniczący, hr. Stadnicki, wyjaśnia, że sprawę tę poruszono również w memoryale do JE. p. Namiestnika. Przez rezolucję proponowaną imieniem Wydziału przez hr. Mycielskiego zamierza Wydział uzyskać jeszcze silniejsze poparcie całej akcji w tym kierunku. Szczegół sfinansowania tej sprawy pozostawiony będzie Wydziałowi, który nad sposobem jego zastanowi się należycie. Przemawiają w tej samej sprawie pp. Żurowski, Goralczyk, Matkowski, Rudnicki, powtórnie p. Matkowski, ks. Lubomirski, p. Traczewski, w końcu Syndyk Towarzystwa, p. Dr. Sołowij, że przeciwko wydzierżawieniu dochodu z opłat nie ma zasadniczej przeszkody w statucie. Po zamknięciu na wniosek p. Czarkowskiego-Golejewskiego dyskusji, zabiera głos referent, oświadczając, że nie miał zamiaru wywołać podaniem swojej myśli dyskusji w tym kierunku, w jakim się rozwinęła, że jednak wita ją z zadowoleniem, bo z jej toku okazało się, że myśl ta przyjęta była sympatycznie, co dla Wydziału Towarzystwa będzie zachętą do zajęcia się nią. Po zreasumowaniu całej dyskusji przez hr. Prezesa uchwalono jednogłośnie przedłożone przez referenta wnioski.

7-my punkt porządku dziennego: wybory. Wybrano przez aklamację na członków Wydziału, ustępujących członków pp. Goralczyka, Miziewiczza i Nahlika, na zastępców pp. Piwockiego, Müntera i Dr. Mazurka.

Do ostatniego punktu porządku dziennego zabiera głos p. Ordynat Czarkowski-Golejewski. Zwraca się z prośbą do delegatów Towarzystwa, aby jak najgorliwiej starali się o krzewienie idei Towarzystwa po powiatach i zjednywanie Towarzystwu członków. Praca ta jest wdzięczna — dowody, że można rozruszać świat myśliwski po powiatach, są — najlepszym dowodem powiat borszczowski, który daje sam blisko czterdziestu członków Towarzystwu i w którym znać, że idea łączności między wszystkimi noszącymi broń myśliwską, bardzo widoczne poczyniła postępy. W interesie członków Towarzystwa, mieszkających po powiatach, którzy nie mogą się z powodu braku strzelnic ćwiczyć w strzelaniu, tak, żeby dorównać mogli mieszkającym we Lwowie członkom, prosi mowca Wydział, względnie komitet zarządzający strzelanie popisowe, aby urządził sprawę rozdziału nagród w ten sposób, iżby członek w jednym roku pierwsze nagrody zdobywający, w roku następnym, nawet po uzyskaniu najwyższej ilości punktów, nie otrzymywał pierwszej nagrody, lecz jakiś znak honorowy. Prezes komitetu

urządzającego strzelanie popisowe, hr. Bielski, oświadcza, że nie można odmówić pewnej słuszności temu żądaniu i że w roku przyszłym komitet weźmie tę sprawę pod rozwagę. Hr. Szembek proponuje, żeby to urządzić w ten sposób, jak jest przy strzelaniu do gołębi, to znaczy, że kto wziął pierwszą nagrodę, przy następnym strzelaniu ma więcej utrudnione warunki — strzela więc z dalsza itp. P. Kownacki podnosi, że strzelanie popisowe, tak jak obecnie jest urządzone, nie ma charakteru myśliwskiego — pragnąłby, aby zamiast zwykłej tarczy z kręgami, znajdował się przy strzelaniu do tarczy stałych rogacz lub jelen. Uważa także, że ruchomy lis, jest więcej jakimś latającem, niż biegnącym stworzeniem. Hr. Bielski odpowiada, że właśnie staraniem komitetu jest utrudniać strzelanie. To samo stwierdza p. Klusik, zawiadamiając, że w roku bieżącym wprowadzono dwa utrudnienia, mianowicie, wolno się przy strzelaniu do tarcz stałych składać dopiero po pokazaniu się zwierza i tarcze będą przechodzić z obu stron, tak, że strzelający nie będzie wiedział, z której strony się zwierz pojawia.

P. Baranowski zwraca uwagę, że 15. sierpnia kończy się sześćdziesiąt lat i nastąpi nowy okres dzierżawy polowań, że należałoby zwrócić na to uwagę pp. delegatów. Stwierdza, że mimo trudnych dzisiejszych warunków można przecie przy zastosowaniu pewnej troskliwości coś zrobić — dowodem jasielskie, gdzie zwierzyna była wyniszczoną a obecnie wcale pokazywany jest stan sarn i zajęcy. P. Krogulski wyjaśnia sprawę przedłużania dzierżawy i zawiadamia o krokach poczynionych przez Wydział w kierunku wznoczenia działalności delegatów.

Po skonstatowaniu, że porządek dzienny został wyczerpany, dziękuje hr. Prezes zebrany za przybycie na zjazd i zamyka posiedzenie. Zebranie na wniosek p. Czarkowskiego-Golejewskiego dziękuje wśród głośniego aplauzu hr. Stadnickiemu za dzielne przewodniczenie obradom.

Na strzelniczy.

Wszystkim dotychczasowym zjazdom sprzyjała pogoda — tegorocznemu nie zupełnie dopisała. Niebo było zachmurzone, co wprawdzie dla strzelających było dobrem — gdy jednak przy strzelaniach na otwartym miejscu tj. przy strzelaniu do dzika, lisa i kul szklanych, zaczął kropić chwilami nawet rześisty deszczyk, rola strzelających była utrudniona, a jeszcze więcej rola sędziów, którzy operowali na zalanym terenie, tj. na zupełnie mokrych arkuszach protokołu.

Pomimo tego zabawie oddawano się z całym zapalem, tak, że deszcz ani na chwilę nie przerwał strzelania.

Ponieważ w ostatnim numerze podaliśmy regulamin bez wyliczenia nagród, wymieniamy je przy tem sprawozdaniu wraz z imionami ofiarodawców i wygrywających.

1. Strzelanie z pistoletów na 25 kroków o trzy nagrody:

1. nagrodę: zegar z kałamarzem w oprawie z rogów (dar prezesa komitetu zarządzającego popisowe strzelanie hr. Juliusza Bielskiego jun.), otrzymał p. Hamerski.

2. nagrodę: garnitur do wina (dar galicyjsk. Towarzystwa łowieckiego), otrzymał p. Pieńczykowski.

3. nagrodę: psa z brązu (dar członka Towarzystwa p. Henryka Czajkowskiego), otrzymał p. Kownacki.

W tem strzelaniu wzięło udział 6-ciu współzawodników.

II. Strzelanie kulami do tarcz stałych na odległość 80 kroków o trzy nagrody:

1. nagrodę: zegar w oprawie z rogów (dar lisowieckiego Towarzystwa łowieckiego), otrzymuje p. Hammerski.

2. nagrodę: futerał na strzelbę (dar galicyjsk. Towarzystwa łowieckiego), zdobywa p. Pieńczykowski.

3. nagrodę: kasetę z brązu na cygara (dar miejskiego Towarzystwa łowieckiego we Lwowie), otrzymuje p. Kownacki. Bierze udział w tym popisie 20 strzelających. Bardzo piękne strzały oddali pp. Łoziński, Nostadt, Mniszek, Marmaros, Linderski, Younga.

III. Strzelanie kulami do tarcz stałych na odległość 120 kroków o trzy nagrody:

1. nagrodę: puzdro z dzbanem i kielichami na wino, ozdobionymi emblematami myśliwskimi (dar prezesa Towarzystwa Stanisława hr. Stadnickiego), otrzymał p. Grünwald.

2. nagrodę: papierośnicę z zapalniczką ze srebra (dar oficera Towarzystwa strzeleckiego), otrzymał p. Kownacki.

3. nagrodę: jelenia z brązu (dar komitetu urządzającego popisowe strzelanie), otrzymał p. Małaczyński. Brało udział 17 strzelających.

IV. Strzelanie kulami do tarcz ruchomych (do dzika) o trzy nagrody:

1. nagrodę: dzbanek i kieliszki na likier w srebrnej oprawie (dar Jego Ekscel. Andrzeja hr. Potockiego), otrzymał p. Linderski.

2. nagrodę: figurę z brązu (dar borszczowskiego Towarzystwa łowieckiego), otrzymał p. Pieńczykowski.

3. nagrodę: kosz z przyborami do śniadania (nagroda dam), otrzymał p. Małaczyński.

O tę nagrodę rozstrzelali się p. Małaczyński z p. Mniszkiem, który miał równą ilość punktów. Piękne strzały oddali pp. Cyryl Czarkowski-Golejewski, Kownacki, Nostadt i Grünwald. Brało udział 19 strzelających.

V. najtrudniejsze strzelanie kulami (do ruchomego lisa), o cztery nagrody:

1. nagrodę: urnę z brązu (dar Towarzystwa myśliwskiego imienia św. Huberta), otrzymał p. Pieńczykowski.

2. nagrodę: zegar z brązu (dar członka Towarzystwa J. E. Romana hr. Potockiego), otrzymał p. Mniszek.

3. nagrodę: wieszadło na broń z rogów (dar członka Towarzystwa Alfreda Dzikowskiego), otrzymał p. Apollon Łoziński, (z Wołynia).

4. nagrodę: tasak (dar członka Towarzystwa Andrzeja księcia Lubomirskiego), otrzymał p. Kownacki.

Podobnie jak w zeszłym roku, tak i w tym roku nagrodę pierwszą wziął p. Pieńczykowski za punktów 17 — tj. za prawie pełną ilość punktów. Dobre strzały oddali pp. Mazurek i Prek. Strzelało 17 współzawodników.

VI. Strzelanie do kul szklanych o trzy nagrody:

1. nagrodę: sztuciec systemu Piepera (dar wiceprezesa komitetu urządzającego popisowe strzelanie Dr. Stanisława hr. Mycielskiego), otrzymał p. Hammerski.

2. nagrodę: szteleż na broń (dar bełzkiego Towarzystwa myśliwskiego), otrzymał p. Prek.

3. nagrodę: kałamarz i świeczniki z rogów (dar galic. Towarzystwa łowieckiego), otrzymał p. Zagórski.

Strzelało 17 członków. O drugą i trzecią nagrodę rozstrzelali się pp. Linderski, Pieńczykowski, Prek, Traczewski i Zagórski, którzy mieli równą ilość punktów.

Nagrodę honorową, ofiarowaną przez członka Towarzystwa Leopolda hr. Starzeńskiego (waza z malowanymi własnoręcznie przez ofiarodawcę scenami myśliwskimi), którą miał według regulaminu, wręczyć hr. Starzeński wybranemu według swego uznania współzawodnikowi bez względu na to, czy otrzymał już jaką nagrodę lub nie, otrzymał p. Pieńczykowski.

Z Towarzystwa św. Huberta.

Towarzystwo myśliwskie im. św. Huberta we Lwowie, to najstarsze z naszych na statutach opartych towarzystw w kraju, odbyło dnia 16. czerwca b. r. doroczne Zgromadzenie walne.

Streszczenie drukowanego i doręczonego członkom sprawozdania Wydziału za ubiegły sezon myśliwski, zamieściliśmy w poprzednim numerze „Łowca”.

Sprawozdanie to wraz z zamknięciem rachunków za rok 1902/3 i preliminarzem dochodów i wydatków na r. 1903/4, przyjęło Walne Zgromadzenie do wiadomości i udzieliło Wydziałowi absolutorium, a zarazem wyraziło rzetelne uznanie za gorliwą pracę.

Przed przystąpieniem do wyborów prezydium, zabrał głos prezes Towarzystwa, p. Seweryn Krogulski i prosił o zwolnienie go od sprawowania nadal obowiązków prezesa, natomiast o pozwolenie dlań wrócenia do szeregu po siedmioletniej, żmudnej na tem stanowisku pracy.

Innego jednak zdania było Walne Zgromadzenie, albowiem wysłuchawszy świetnych przemówień pp. wiceprezesa Dra Małaczyńskiego i łowczego A. Souppera, wybrało wszystkimi głosami — głosując imiennie, — prezesem na dalszy nowy okres po raz ósmy z rzędu p. Seweryna Krogulskiego.

W ten sam sposób wybrano ponownie p. Dra Aleksandra Małaczyńskiego po raz ósmy z rzędu wiceprezesem. Gdy przyszło do wyboru skarbnika, oświadcza prezes, że niestety p. Dzikowski na ostatnim posiedzeniu Wydziału, mandat swój złożył i z Towarzystwa wystąpił. Motywem tego wystąpienia jest brak czasu na usługi Towarzystwa z powodu objęcia przez niego posady dyrektora w Banku zastawniczym, wobec jednak oświadczenia p. Dzikowskiego, że swój lokal i odpowiedzialność za kasę Towarzystwu nadal ofiarowuje, imieniem Wydziału wnosi prezes w gorących słowach: Walne Zgromadzenie raczy w uznaniu zasług położonych około dobra Towarzystwa, zamianować p. Alfreda Dzikowskiego, członkiem honorowym. Wniosek ten uchwalono jednoznacznie. Sekretarzem w miejsce p. Horwatha wybrano, p. Władysława Ostrowskiego, wicesekretarzem, p. Dra Ludwika Wiśniewskiego. Łowczymi wybrano pp. Antoniego Souppera, Aleksandra Bienieckiego i p. Władysława Horwatha; zastępcami zaś łowczych pp. Władysława Sanojce i Włodzimierza Maliszewskiego.

Po wyczerpaniu porządku dziennego, przewodniczący Wal. Zgr. p. Godowski, po wyrażeniu mu podziękowania za przewodnictwo, — posiedzenie zamknął.

Korespondencye.

Szumłany 7. czerwca 1903.

Niemal w każdym numerze „Łowca“ znajdujemy wzmiankę o skonstatowanej w tej lub owej okolicy wściekliwości wśród lisów i borsuków, a jednak nie ulega wątpliwości, że tą drogą zaledwo nieznaczna ilość faktów przedostaje się do wiadomości ogółu. Byłoby bardzo pożądanem, ażeby każdy z czytelników „Łowca“ doniósł o każdym wydarzonym wypadku tej epidemii, bo dotychczas jeszcze jest wielu takich, którzy wprost nie wierzą że jestto wściekliczna, ale starają się tłumaczyć poszczególne przytaczane wypadki czem innem n. p. wpływem zarazków tyfusu mysiego, zadawanych często myszom i t. p.

Od jesieni 1902 r. do tej pory znanych mi jest 10 wypadków, które upewniają mnie w przekonaniu, że i w naszej okolicy (zachodnia część powiatu podhajeckiego i wschodnia rohatyńskiego) epidemia wściekliczności wśród lisów i borsuków na dobre się rozprzestrzeniła.

Przytaczam tylko znane mi fakta, pomijając to o czem tu i ówdzie się słyszy w przesadzonych nieraz rozmiarach.

1. We wrześniu 1902 wpadł lis w Sławentynie do wsi w biały dzień — pokąsał kilka kur, wpadł na ogrody, gdzie pracowali ludzie i tam pokąsał jałówkę i 2 psy, poczem patykiem został przez chłopą zabity. Lis ten był bardzo wychudzony i żołądek miał zupełnie próżny.

2. W tym samym miesiącu wpadł lis na podwórze gajowego w Litwinowie i gryzł się z psem, przyczem przez psa został zagryziony. I ten lis miał być bardzo wychudzony.

3. W listopadzie 1902 wpadł lis w biały dzień na podwórze gajowego w Sławentynie i atakował psa upiętego na łańcuchu; z trudnością tylko udało się gajowemu lisa odpędzić.

4. W parę dni później zaszedł analogiczny zupełnie fakt u tego samego gajowego.

5. i 6. W jesieni 1902 ubili gajowi w Konkolnikach laskami 2 lisy, które miały ich atakować. Lisy te również miały być bardzo wychudzone.

7. W dniu 5-go grudnia 1902 obserwowałem sam lisa, który dopadłszy drugiego na polu myszkującego lisa, pokąsał go. Pokąsany lis uszedł do lasu.

8. W dniu 4. lutego 1903 zaatakował lis o 3 godz. popoł. chłopą idącego drogą polną w Sławentynie, i tylko z trudnością udało mu się laską od lisa obronić.

9. W dniu 8. lutego 1903 wpadł w nocy borsuk na obejście chłopą w Siółku bożykowskim i pokąsał kilka psów, poczem przez chłopów został patykami zabity.

10. W marcu 1903 znalazłem nieżywego lisa, leżącego między polanami sągowemi. Na lisie tym nie można było odnaleźć śladów postrzału — i lis ten był bardzo wychudzony.

Oprócz tego podnieść należy ten fakt, że lisy w naszej najbliższej okolicy prawie doszczętnie wyginęły — każdej zimy dotychczas padało u nas bardzo wiele lisów, widywało się ich bardzo wiele po polach — tropów zaś psich spotykało się nawet więcej niż zajęczych, w tym jednak roku ubiliśmy w zimie zaledwo 2 lisy, na polach lisów prawie się nic nie widziało, a tropów lisich było tak mało, że prawie na pewne twierdzić można, że lisy u nas zupełnie wyginęły z wyjątkiem może kilku lisów, które ta epidemia oszczędziła.

Znana w okolicy knieja lisia „Podolanka“ w rewirze konkolnickim, gdzie co roku w każdym niemal miocie strzelało się do kilku lisów, straciła w tym roku na uroku — bo ani jeden lis nie był strzelany, ani nawet widziany podczas polowania.

Co rok w maju i czerwcu skarżyli się chłopci na lisy, które im drób w niemożliwy sposób dziesiątkowały, obecnie zaś skarg tego rodzaju nie słyszy się zupełnie.

Natomiast stan zajęcy wzmógł się znacznie, bo jeszcze żadnego roku nie spotykało się tylu zajęcy na jarzynach i koniczynach.

Najprawdopodobniej bezpośrednią przyczyną powstania tej epidemii u lisów i borsuków w naszej okolicy, była panująca w naszych stronach już od 2 lat wściekliczna między psami — a rozszerzają ją psy chłopskie, które mimo nakazów urzędowych nigdy nie są upinane i wiecznie samopas wałęsają się po wsi i po polach — żandarmerya wydaje się zupełnie nieczułą na to, a wszelkie doniesienia do władzy nie odnoszą skutku najczęściej dlatego, że nawet w razie wydania surowego zarządzenia co do upinania psów — nie ma nikogo, ktoby przypilnował, ażeby tego rodzaju zarządzenia były wykonane.

Są chłopci, którzy po 7 psów trzymają, a że takiej zgrai karmić mu niepodobna, więc nic dziwnego, że psy wygłodzone podlegają łatwiej takiej chorobie i że psy takie wygłodzone szukać sobie muszą pożywienia własnym przemysłem, a więc albo odgrzebują ścierviska najczęściej nieogrodzone i w ten sposób przyczyniają się do rozprzestrzeniania się zaraźliwych chorób bydłowych, albo też psy takie próbują szlachetniejszego rzemiosła t. j. polowania i tępią niemiłosiernie wszystko, co im pod pysk podpadnie.

Jedynym środkiem zaradczym byłoby zaprowadzenie podatku od psów tak, jak to jest praktykowanym w Niemczech. Możeby to było na czasie poruszyć tę sprawę na zbliżającym się zjeździe! opodatkowanie psów nie tylko przyniosłoby wiele korzyści łowiectwu naszemu, które z tą plagą psią wiecznie walczyć musi, ale zapobiegłoby bezkwestyjnie przeciaganiu się wściekliczności u psów na całe lata i roznoszeniu przez psy zaraźliwych chorób bydłowych.

Ale u nas niestety wiele się radzi — a mało robi! a jeszcze mniej coś pożytecznego przeprowadzić można, bo od dołu do góry tylko polityką jesteście zajęci.

Kazimierz Gołębski.

Kurypów 16. czerwca 1903.

Wściekliczna u lisów i borsuków.

Donoszę o dalszych wypadkach wściekliczności u lisów i borsuków. Dnia 5. b. m. o godzinie 11-tej w południe, wpadł na podwórze mego mieszkania przed sam ganek domu mieszkalnego lis, i mimo krzyku dzieci, które w otwartych oknach stały, mimo krzyku furmana na

podwórzu i ujadania całej czeready psów upiętych na łańcuchach koło stajen i pobudzonych tym krzykiem, krążył sobie swobodnie przed gankiem naokoło gazonu, aż chwycił w pysk koguta, który mu się nawinał.

Wypadłem z nabitą strzelbą na ganek, lis jednak zupełnie moim widokiem nie przestraszony, stanął z kogutem w pysku i przypatrywał się mnie swobodnie, nie myśląc wcale uciekać.

Wyczekiwałem ze strzałem, chcąc widzieć co lis będzie robił będąc pewnym że mi nie ucieknie. Po długiej chwili lis zupełnie bez oznak jakiejś bojaźni, pomalutku zwrócił się i powoli ku bramie odchodzić zaczął. Wtenczas strzeliłem i lis z dymem padł.

Na drugi dzień zaraz, t. j. 6. b. m., na folwarku skarbowym, borsuk wyszedłszy popołudniu z lasu na pastwisko, na którym pasło się bydło i owce dzierzawcy, rzucił się na owce. Owce uciekły a borsuk natomiast pokąsał dwie krowy. Borsuka tego zabito.

Tego samego dnia, na temże pastwisku znaleziono lisa dogorywającego, bez żadnych zewnętrznie widocznych przyczyn śmierci.

Na skutek mego doniesienia zjechał tu z urzędu powiatowy weterynarz i dokonał sekcji zastrzelonego przezemnie lisa, jako też zabitego borsuka.

Co do lisa stwierdził stanowczo wściekłość, naturalnie o tyle, o ile sama sekcya stanowczo wykazać może; co do borsuka, sekcya nic nie wykazała i tylko niezwykłe jego zachowanie się, w podejrzenie go podaje.

Pokąsane bydło zostaje pod obserwacją — więc przekonamy się.

W Serebnem, wsi będącej w bezpośrednim sąsiedztwie, w bieżącym miesiącu, daty dokładnej nie stwierdziłem, wypadł lis z lasu i wpadłszy między pasące się pod lasem bydło, chwycił jedną z krow tak silnie zębami za pysk, że krowa zadarłszy głowę do góry z przyczepionym do pyska lisem, zaczęła uganiać po pastwisku. W trakcie tej ucieczki, przebiegając koło śpiącego pastuszka, zdołała nakoniec oswobodzić się od lisa, jednak tak nieszczęśliwie, iż lis padł obok śpiącego pastucha i natychmiast ukąsił go w rękę.

Teraz nareszcie dopadli inni pastuchy i lisa pałkami zabili.

Dowiedziałem się również, jednakże dokładnie stwierdzić nie mogłem, iż pod Kałuszem również zaszedł wypadek, gdzie lis pokąsał pasące się bydło; nie umiem sobie wytłumaczyć, iż nikt z myśliwych nie podaje do wiadomości „Łowca“ o wypadkach tak ważnych dla łowiectwa.

Modest Douillet.

Broszniów, 3. lipca 1903.

Z powodu zajęć nie miałem czasu donieść „Łowcowi“ o przygodach myśliwskich jednego z tutejszych pobereźników, nie tyle nadzwyczajnych, ile świadczących o nadzwyczajnym szczęściu myśliwskim.

Pobereźnik ten, Dmyter Kłodnicki, zostający od kilku zaledwie lat w służbie Jego Ekscelencji hr. A. Potockiego, raportował mi, iż dnia 18. marca br. strzelił na zasadce w lasach jasięńskich (powiat kałuski), do wilka — na 100 kroków odległości. Kula odłamała mu tylną nogę. Wilk po strzale poszedł, silnie farbując. Pobereźnik pobiegł za nim. W gąszczu wilk nagle obrócił się, a spostrzegłszy goniącego, zaczął warczeć i kłapać zębami. Drugi strzał położył go na miejscu.

W dwa dni później, 20-go marca, tenże pobereźnik strzelił znowu do wilka na tę samą mniej więcej odległość. Po strzale, wedle opowiadań, wilk warczał i wył z bólu, jak pies.

Oba wilki „duże sytji i duże krasnyj majut' wołos“.

Dnia 19-go marca strzelał tenże pobereźnik z dwoma innymi strzelcami do niedźwiedzia. Posłali mu 3 kule — bez skutku.

W połowie maja siedział wieczorem Kłodnicki na zasadce nad parowem, gdy nagle nadjechał chłopak, pędzący konie z paszy i począł go prosić, aby szedł do kołyby, w łęgach wiejskich położonej, koło której kręcił się ciągle wilk i pomimo, iż chłopak pędził go kamieniami, wracał uparcie do kołyby. Pobereźnik pobiegł natychmiast. Zastał w kołybie dwoje dzieci, z płaczem opowiadających, że wilk ciągle kręci się obok kołyby. Pobereźnik poszedł we wskazanym kierunku i stanął na przesmyku, postanawiając zostać tam na zasadce. Wieczór robił się szybko, deszcz padał ciągle i pobereźnik widząc przed sobą jakieś pokręcone pniaki, podniósł strzelbę i złożył się do jednego z pniaków, próbując, czy widzi jeszcze dobrze. Szczególnie jedna przed nim leżąca kłoda zajęła go. Z żalem myślał, że to nie wilk i złożywszy się znowu do niej, skonstatował, że mógłby jeszcze całkiem dobrze strzelić. Spuścił strzelbę do nogi i czekał. Nagle kłoda poruszyła się gwałtownie i zanim pobereźnik się zorientował, wilk w paru susach był w lesie. Później opowiadał mi pobereźnik, że nie jadł kolacyi i całą noc ze zmartwienia nie spał. Nie mógł się pocieszyć, że wilk leżał przed nim przez kwadrans, a on z powodu zmroku brał go ciągle za kłodę drzewa.

Tak naprzemian szczęśliwie i nieszczęśliwie polował pobereźnik na wilki.

Holubowski.

OD REDAKCYI.

Numer ten, z powodu potrzeby umieszczenia w nim sprawozdania z Walnego Zgromadzenia i z popisowego strzelania, wychodzi dnia 6 lipca.

Drobne ogłoszenia.

Szczenięta (2 pieski i suka) rasy niemieckiej, krótkowłose, ładnie znaczone, urodzone 3. VI. 1903, po Rolfie (ojciec Hector-Peterswalde, matka Diana-Kaiserfelde), z suki Mora-Tyra (ojciec Sect-Waldwärter O. H. St. B. 3222. D. H. St. 9111. I. nagroda honorowa Wiedeń 1901 — matka Gerda Tyra O. H. St. B. 2811) są do nabycia, pieski po 50 koron, suczka 40 koron, u Wenzla Palice, leśniczego w Pyszy, obok Niska.

Do sprzedania, pies „Setter“, ułożony w trzecim polu. Cena 130 koron. Wiadomość: Smolecki, Bursztyn.

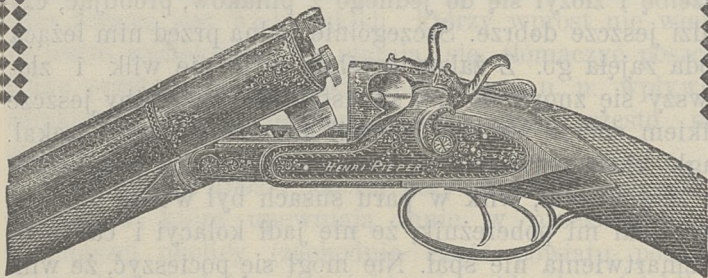
1. Szczenięta rasy (Black and tan) Gordon-Setter urodzone 20. A. 903. z „Blue Bell of Radchiffe“ Oe. H. S. B. 4271. b. 6. I. nagród i honorowych po hollenderskim „Champion Harras z Wupperthaler Setterheim Barmen“ D. H. S. B. 11517. -- 70. I. nagród i honor.

2. Szczenięta długowłose jamniki czarne, rdzawo podpalane i rdzawo czerwone, urodzone d. 4. IV. 903. po „Illo v. Waltendorf“ z „Hexe My Darling“ do sprzedania. Bliższych szczegółów udzieli „Kennel My Darling“ Kraków, ul. Czysza 17.

Alfred Dzikowski

c. i k. nadworny dostawca.

Lwów, ul. Karola Ludwika 1. 1.

⇒ Główny magazyn i fabryka ⇐

broni myśliwskiej

odszczególiona na wystawach krajowych:

Dyplomem honorowym Wys. c. k. Ministerstwa handlu i 10-ma medalami zastugi poleca znakomitą

BRONŃ MYŚLIWSKA

jako to

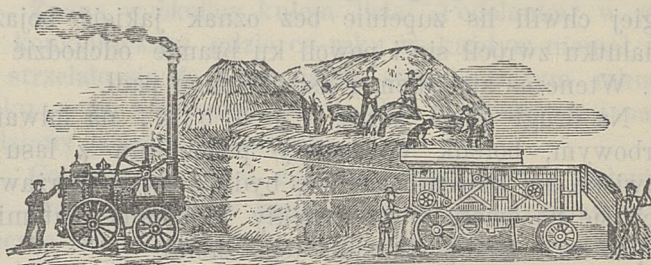
Lankastrówki z kurkami i bez kurków. Sztuce, Expresy, pojedyncze i podwójne. Trzylówki lankaster, iglicowe i hamerles. Iglicówki Teschnera. W. Collatha. Rewolwery, pistolety, floberty i t. d.

Jedyny skład fabr. łusek nabojoyowych i patronów ostrych, niemieckiej

Przybory myśliwskie i łowieckie po cenach najtańszych.

Króliki młode do chowu. Olbrzymy Flandryi, których rodzice 15 kilo ważą, sprzedaje Amalia Molnar, ulica Piekarska l. 55, we Lwowie.

Kalendarzyk bankowy wysyłamy bezpłatnie. Polecamy naszą firmę do wszelkich transakcyi, wchodzących w zakres bankowy, Schütz i Chajes, Dom bankowy, Lwów, plac Maryacki 7.

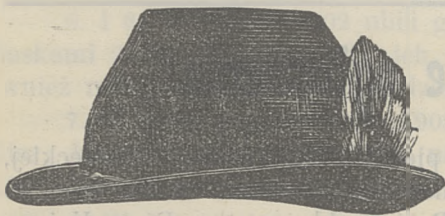
Lwów ulica Grodecka l. 22.

Clayton & Shuttleworth Limited

polecają swe, ogólnie uznane jako najdoskonalwsze wyroby maszyn i narzędzi rolniczych, a mianowicie: Locomobile i młocarnie parowe, które jako pierwszorzędne i wzorowe opoływały targi świata (przeszło 70.000) lokomobil i młocarni sporządzono i sprzedano), przewozowe i stałe kieraty i młocarnie kieratowe, młynki, trieury, pługi uniwersalne stalowe, brony, walce, siewniki Columbia (jedyne maszyny siejące regularnie na każdym terenie) siewniki szerokokorzutne, plewniki Planet jr, światowej, sławy, kosiarki, żniwiarki z aparatem do wiązania lub bez niego, grabiarki, sieczkarnie, śrotowniki, pompy, i sikawki i t. d. i t. d. i zapraszają do zwiedzania swego składu maszyn.

W warsztacie reparacyjnym, pędzonym parą, zaopatrzonym w najnowsze maszyny pomocnicze uskuteczniają wszelkie naprawy dokładnie i tanio.

Illustrowane cenniki darmo i oplatnie.

KAPELUSZE FILCOWE
LODENOWE i SŁÓMKOWE.
CZAPKI WSZELKIEGO RODZAJU.
SZTYLPHY, MESZTY i KALOSZE
PETERSBURGSKIE

• poleca •

Kazimierz Bielczyk

Lwów, Halicka l. 21. — Cennik ilustrowany na żądanie franco.